

Títol: **El Baluard (carrer del Mur)**

Autor: **Josep Martínez Lozano**

Tècnica: Oli sobre tauler

Mides: 72,5 x 92

Any: 1953

Primer premi d'oli en la
Primera Biennial d'Art de
Montblanc

Aquest quadre es troba ubicat a la Sala d'Exposicions Anton Andreu del Museu i, juntament amb altres, comparteix l'espai dedicat a recollir obres premiades a les diferents edicions de les biennals d'art de Montblanc, que representen un dels fons més importants de pintura de la vila.

Ens trobem davant l'oli d'un jove Martínez Lozano -30 anys- fa palesa la futura trajectòria artística del pintor. Tot i endevinar una execució ràpida, característica que també observem en moltes altres obres de la seva autoria, plasma l'objectiu que cerca -el carrer del Mur i les dues torres sobresortints- amb traç segur i definitori que confereix una extraordinària força expressiva al conjunt de construccions que apareixen

en primer terme. La conjugació dels colors és harmoniosa, sense estridències cromàtiques i amb fidelitat al model, sense oblidar l'empremta pròpia, el toc personal d'un artista que posseeix un tremp molt particular. La totalitat de l'obra presenta una composició molt ben disposada en la què mereix especial atenció la profunditat de l'espai rural, utilitzant tan sols una quarta part de la superfície pintada. Aquest petit espai és el marc òptim de l'àmbit urbà del primer terme i la mostra fidedigna dels colors i la llum de la Conca.

El anys de fecund i extens exercici artístic que conformaren una gran personalitat de la pintura catalana de la segona meitat del segle XX, amb etapes diverses, estils canviants i temàtiques variades no volatitzaren mai la frescor plàcida que es fa patent en aquest quadre.

Primera Biennal d'Art de Montblanc, 1953

Tot i que les biennals d'art no són cronològicament els primers moviments pictòrics destacats a Montblanc, suposaren un moment d'impuls de l'activitat artística a la vila, amb continuïtats pictòriques més o menys periòdiques. Aquest any 1953 hom intentava deixar enrere el declivi cultural i identitari que havia suposat l'atzucac dels anys 1936-39 i les seqüeles posteriors. Grups de montblanquins maldaven per construir espais propis de lleure i de cultura, auspiats per l'horitzó que representava la commemoració, l'any 1956, de les festes del cinquantenari de la Coronació Canònica de la Mare de Déu de la Serra. Aquest ambient no passà desapercebut a alguns personatges locals o foranis de la cultura que promogueren iniciatives com la celebració de la Primera Biennal d'Art de Montblanc.

Recollint aquest sentiment col·lectiu, l'Ajuntament de Montblanc, en sessió del dia 31 de març d'aquest any, presentà una moció d'alcaldia per a la creació d'una «Exposició Biennal d'Art», fixant la data de la Festa Major per a la seva celebració. Aquesta moció anul·lava també qualsevol altra manifestació de caràcter artístic realitzada fins llavors. Hom suposa que era per donar relleu a la nova iniciativa que pretenia situar Montblanc en els cercles artístics més rellevants de Catalunya i donar a conèixer, com s'exposa a l'acta de la sessió, «*las bellezas que encierra nuestra Villa y su campo*». Automàticament fou nomenada una comissió per a gestionar el projecte i de manera especial redactar les bases del concurs.

A la convocatòria del premi s'hi presentaren noranta-set quadres de quaranta-dos autors, de procedència diversa d'arreu de Catalunya, majorment de la ciutat de Barcelona, noms d'alguns ben destacats en el panorama pictòric del moment: Sanvicens, Jacint Olivé, Gonzalo Lindín, Guillem Fresquet, els montblanquins Palau Ferré i Maties Solé, Ismael Balanyà, Joan Roselló, Carles Masdeu, Antoni Pallerola o el propi Martínez Lozano que ja despuntava en els circuits expositius del país i que, barceloní de naixement, s'establí a la vila durant llargs períodes. També es presentaren dotze obres fora de concurs. La majoria d'aquestes obres concursants foren executades a *plein*

air com era habitual entre els artistes de l'època, la qual cosa conferí un ambient especial pels carrers i diferents indrets de la vila aquell estiu de 1953.

Dintre el marc del certamen i com a preàmbul destacat tingué lloc el diumenge 3 de juliol, a les 12 del migdia a la sala del Casal Montblanquí la conferència «*El arte de nuestro tiempo*» pronunciada pel crític Luís Monreal y Tejada, que fou presentat per un dels impulsors de la recent creada biennial, Artur Potau.

Coincidint amb la Festa Major, el dia 6 de setembre, s'inaugurà l'exposició amb la totalitat de les obres -olis, aquarel·les i dibuix- a l'Escola d'Arts i Oficis (Hospital de Santa Magdalena) i l'assistència d'autoritats i personalitats locals i provincials, considerant-se com l'acte més destacat d'aquella Festa Major, recollit per la totalitat de la premsa de Catalunya: «La Vanguardia», «El Noticiero Universal», «El Correo Catalán», «Destino», «Radio Tarragona» i «Radio Barcelona», així com la major part de publicacions especialitzades.

Quatre dies abans, el dia 2 de setembre es reuní en el mateix local de l'exposició el jurat d'admissió i qualificació de les obres, integrat per Joan Cortès Vidal, crític d'art; Antonio Garcia Morales, Professor de l'Escola de Belles Arts de Barcelona; Angel Marsà Beca, crític d'art; Joan Molas Sabaté, membre corresponent per Tarragona de les Reials Acadèmies de San Fernando, de Madrid i de Sant Jordi, de Barcelona; i Luís Monreal y Tejada, crític d'art. Cal destacar que aquest jurat admeté totes les obres presentades i respecte a la qualificació es pronuncià de la següent manera:

Primer premi de la secció pintura: «*Baluarte de Santa Ana*» de J. Martínez Lozano (núm. 37 del catàleg).

Segon premi d'aquesta secció «*Santa María la Mayor*», de Jacint Olivé.

Mencions Honorífiques: Josep M. Gual Bernadas, Albert Muñoz Boquera, A. González Lindín

Primer premi secció de dibuix: «Núvols», de Maties Solé i Maseras

Mencions honorífiques de dibuix per a: Joaquim Casellas i Juli Pasqual.

També s'havia instituït un premi particular per a la secció de dibuix, donat pel Sr. Lluís Civit, que quedà desert, però que s'adjudicà per majoria absoluta del jurat a l'aquarel·la «*Santa María la Mayor*» de Guillem Fresquet.

Posteriorment, setanta-cinc de les obres presentades (per manca d'espai no hi fou present la totalitat) s'exposaren a la seu del Reial Cercle Artístic de Barcelona, entre els dies 31 i 10 de novembre.

Josep M. Carreras Vives

Bibliografia:

«Anotacions de seixanta anys de pintura a Montblanc». Llibre inèdit de l'autor d'aquest article.